

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

«ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ»

Προγραμματική Περίοδος 2014-2020

«ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ – ΑΝΑΒΑΘΜΙΖΩ ΣΤΙΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ»

**ΟΔΗΓΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗΣ
ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΣΗΣ ΑΠΕ ΓΙΑ ΤΙΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ**

1^η Προκήρυξη

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ, ΕΜΠΟΡΙΟΥ, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
ΜΑΡΤΙΟΣ 2015**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1.	ΣΚΟΠΟΣ	4
2.	ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΣΧΕΔΙΟΥ	4
3.	ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ	4
4.	ΦΟΡΕΑΣ ΔΙΑΧΕΙΡΗΣΗΣ	5
5.	ΤΥΠΟΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	5
6.	ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ	6
7.	ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ – ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ	7
8.	ΛΟΓΟΙ ΑΠΟΚΛΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΑΙΤΗΣΕΩΝ / ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ	7
9.	ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΓΚΡΙΣΗ ΑΙΤΗΣΕΩΝ / ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ	8
10.	ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	9
11.	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΕΙΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟΝ ΤΥΠΟ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	10
11.1	Α΄ ΤΥΠΟΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ – ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ	10
11.2	Β΄ ΤΥΠΟΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ - ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΣΕ ΚΤΙΡΙΑ ΜΕ ΣΧΕΔΟΝ ΜΗΔΕΝΙΚΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	11
11.3	Γ΄ ΤΥΠΟΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ - ΜΕΜΟΝΩΜΕΝΑ ΜΕΤΡΑ ΣΕ ΜΟΝΙΜΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ ΕΥΑΛΩΤΩΝ ΚΑΙ ΕΥΠΑΘΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ	12
12.	ΠΛΑΙΣΙΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΧΕΔΙΟΥ	13
13.	ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ	20
14.	ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ	21
15.	ΕΡΜΗΝΕΙΕΣ – ΘΕΣΜΟΙ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ	21
16.	ΜΕΓΙΣΤΟΣ ΧΡΟΝΟΣ ΓΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	22
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α	23
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β	28

Σχέδιο Προώθησης της Ενεργειακής Αναβάθμισης και Χρήσης ΑΠΕ για τις Κατοικίες

Σύμφωνα με τις βασικές πρόνοιες των Κανονισμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Πολιτική Συνοχής και ειδικότερα των Κανονισμών (ΕΕ) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου με αρ. 1303/2013 για Καθορισμό Κοινών Διατάξεων για τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ) 1300/2013 για το Ταμείο Συνοχής, θα υλοποιηθεί το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΕΠ) «Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη» ΠΠ 2014-2020.

Το παρόν Σχέδιο θα συγχρηματοδοτηθεί, στο πλαίσιο του πιο πάνω ΕΠ και των παρεμβάσεων της νέας Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020, που προσανατολίζονται στην προώθηση της ενεργειακής απόδοσης μέσω της εφαρμογής παρεμβάσεων ενεργειακής αναβάθμισης μεγάλης κλίμακας του υφιστάμενου κτιριακού αποθέματος της χώρας, με σκοπό τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης στις κατοικίες, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ).

Ταυτότητα Σχεδίου

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	«Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη» ΠΠ 2014-2020
ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	ΑΠ 3: «Μείωση Εκπομπών Διοξειδίου του Άνθρακα και Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή»
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΕΠ (4iii): Στήριξη της ενεργειακής απόδοσης, της έξυπνης διαχείρισης ενέργειας και της χρήσης ανανεώσιμης ενέργειας στις δημόσιες υποδομές, συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων κτιρίων και του τομέα της στέγασης
ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΕΣ (4iii2): Αύξηση της εξοικονόμησης ενέργειας σε κατοικίες
ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Περιοχές υπό τον έλεγχο της Κυπριακής Δημοκρατίας
ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	2014-2020
ΣΧΕΔΙΟ	Προώθηση της Ενεργειακής Αναβάθμισης και Χρήσης ΑΠΕ στις Κατοικίες
ΔΥΝΗΤΙΚΟΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ	Φυσικά Πρόσωπα, τα οποία ζουν μόνιμα στις περιοχές που είναι υπό τον έλεγχο της Κυπριακής Δημοκρατίας τουλάχιστο για τους έξι (6) τελευταίους μήνες πριν την υποβολή της αίτησης τους.
ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	€ 16,5 εκ.

1. ΣΚΟΠΟΣ

Το Σχέδιο αποσκοπεί στην ενεργειακή αναβάθμιση, μεγάλης κλίμακας, υφιστάμενων κτιρίων ή κτιριακών μονάδων¹ που χρησιμοποιούνται ως κατοικίες, οι οποίες ανήκουν σε φυσικά πρόσωπα που ζουν μόνιμα στις περιοχές που είναι υπό τον έλεγχο της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Ο σκοπός αυτός προβλέπεται να επιτευχθεί με την αξιοποίηση κινήτρων υπό τη μορφή μη επιστρεπτέων χρηματοδοτικών ενισχύσεων (κατά την πρώτη Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων) με το ενδεχόμενο αναθεώρησης στις υπόλοιπες Προσκλήσεις.

Το Σχέδιο καλύπτει αποκλειστικά επενδύσεις που αφορούν την αγορά και την εγκατάσταση καινούργιου εξοπλισμού/υλικών.

Οι επενδύσεις πρέπει να αφορούν ώριμες τεχνολογίες και όχι τεχνολογίες που βρίσκονται στο στάδιο έρευνας και ανάπτυξης.

2. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΣΧΕΔΙΟΥ

Το Σχέδιο θα συγχρηματοδοτηθεί από την Κυπριακή Δημοκρατία και το Ταμείο Συνοχής της ΕΕ στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη» ΠΠ 2014-2020.

Ο συνολικός προϋπολογισμός του Σχεδίου, που θα διατεθεί την Προγραμματική Περίοδο 2014-2020, ανέρχεται στα €16,5 εκ. (Δημόσια Δαπάνη).

Το ποσό που θα διατεθεί για τις ανάγκες του Σχεδίου κατά την πρώτη Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων (ΠρΥΠ) ανέρχεται στα €8 εκατομμύρια ευρώ. Ο προϋπολογισμός αυτός δύναται να τροποποιηθεί.

Αναμένεται να ακολουθήσουν δύο τουλάχιστον νέες προσκλήσεις (ΠρΥΠ) με τους ίδιους ή τροποποιημένους όρους. Ο αριθμός των Προσκλήσεων θα εξαρτηθεί από το ενδιαφέρον που θα υπάρξει κατά την πρώτη ΠρΥΠ και τον διαθέσιμο προϋπολογισμό.

3. ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ

Το Σχέδιο θα εφαρμόζεται κατά την Προγραμματική Περίοδο 2014-2020 και οι δυνητικοί Δικαιούχοι θα μπορούν να υποβάλουν αιτήσεις κατά τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο που θα ανακοινωθεί από το Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού (ΥΕΕΒΤ) η οποία και θα ορίζεται στην Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων.

Το Σχέδιο αυτό ή μέρος του δύναται να τροποποιηθεί, να ανασταλεί ή και να αντικατασταθεί με άλλο Σχέδιο Χορηγιών, σύμφωνα με τις πρόνοιες της παραγράφου 15 του παρόντος εγγράφου.

---

¹ Όπως αυτά/αυτές ορίζονται με βάση τους περί Ρύθμισης της Ενεργειακής Απόδοσης των Κτιρίων Νόμους του 2006 έως 2012.

4. ΦΟΡΕΑΣ ΔΙΑΧΕΙΡΗΣΗΣ

Την ευθύνη της διαχείρισης και εφαρμογής του Σχεδίου, έχει το Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού (ΥΕΕΒΤ), ως Ενδιάμεσος Φορέας (ΕΦ) του έργου. Ειδικότερα το ΥΕΕΒΤ αναλαμβάνει:

- Την ενημέρωση και πληροφόρηση των ενδιαφερομένων σε όλα τα θέματα που σχετίζονται με το Σχέδιο. Τα μέτρα πληροφόρησης και δημοσιότητας θα αναληφθούν σύμφωνα με τις πρόνοιες των σχετικών Κανονισμών των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων (εφεξής ΕΔΕΤ) και τις σχετικές κατευθυντήριες γραμμές της Διαχειριστικής Αρχής.
- Την εκτύπωση και διανομή του αναγκαίου υλικού.
- Την οργάνωση της απαραίτητης υποδομής, την παραλαβή, ταξινόμηση και καταχώριση των προτάσεων, τον έλεγχο των τυπικών προϋποθέσεων συμμετοχής και των απαιτούμενων δικαιολογητικών και γενικά την πλήρη διοικητική υποστήριξη του Σχεδίου.
- Τη διαδικασία αξιολόγησης των αιτήσεων/ προτάσεων στο Σχέδιο.
- Την παρακολούθηση της πορείας υλοποίησης και ολοκλήρωσης των έργων και τη διεκπεραίωση των διαδικασιών πληρωμής των δικαιούχων.
- Τον έλεγχο και επαλήθευση / βεβαίωση των δαπανών και της φυσικής προόδου, σύμφωνα με το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχων και των διαδικασιών επαληθεύσεων που καθορίζεται από τη Διαχειριστική Αρχή.
- Τον έλεγχο για τη συμμόρφωση των δικαιούχων που εντάσσονται στο Σχέδιο, με τις Εθνικές και Κοινοτικές Πολιτικές.

5. ΤΥΠΟΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Το Σχέδιο περιλαμβάνει τους ακόλουθους τρεις (3) τύπους επενδύσεων:

A. Ολοκληρωμένη Ενεργειακή Αναβάθμιση κτιρίων ή κτιριακών μονάδων² που χρησιμοποιούνται ως κατοικίες, για επίτευξη ενεργειακής κατηγορίας τουλάχιστον Β στο Πιστοποιητικό Ενεργειακής Απόδοσης (ΠΕΑ) ή για εξοικονόμηση ενέργειας τουλάχιστον 40% σε σχέση με τη συνολική κατανάλωση ενέργειας της κατοικίας πριν την αναβάθμιση³.

B. Ολοκληρωμένη Ενεργειακή Αναβάθμιση Κτιρίων που χρησιμοποιούνται ως Κατοικίες για να γίνουν Κτίρια με Σχεδόν Μηδενική Κατανάλωση Ενέργειας⁴.

² Όπως αυτά/αυτές ορίζονται με βάση τους περί Ρύθμισης της Ενεργειακής Απόδοσης των Κτιρίων Νόμους του 2006 έως 2012.

³ Σε όλες τις περιπτώσεις ενεργειακών αναβαθμίσεων κτιρίων πρέπει να υπάρχει συμμόρφωση με τις απαιτήσεις ελάχιστης ενεργειακής απόδοσης όπως αυτές καθορίζονται σε Διάταγμα που εκδίδεται από τον Υπουργό Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού δυνάμει του Άρθρου 15 των περί Ρύθμισης της Ενεργειακής Απόδοσης των Κτιρίων Νόμων του 2006 έως 2012 ή όπως αυτοί εκάστοτε τροποποιούνται ή αντικαθίστανται.

⁴ Όπως αυτό ορίζεται σε Διάταγμα που εκδίδεται από τον Υπουργό Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού δυνάμει της Παραγράφου (ζ), του Εδαφίου 3 του Άρθρου 19 των περί Ρύθμισης της Ενεργειακής Απόδοσης των Κτιρίων Νόμων του 2006 έως 2012 ή όπως αυτοί εκάστοτε τροποποιούνται ή αντικαθίστανται.

Γ. Εφαρμογή μεμονωμένων μέτρων εξοικονόμησης ενέργειας, σε κτίρια ή κτιριακές μονάδες που χρησιμοποιούνται ως μόνιμες κατοικίες ευάλωτων ή ευπαθών καταναλωτών⁵.

6. ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ

Τα στάδια υλοποίησης του Σχεδίου είναι:

- i. Η δημόσια Πρόσκληση για υποβολή αιτήσεων από τους δυνητικούς Δικαιούχους. Η Πρόσκληση γίνεται με απόφαση του Γενικού Διευθυντή του ΥΕΕΒΤ, η οποία θα ανακοινώνεται δια των μέσων μαζικής ενημέρωσης και θα λαμβάνονται όλα τα αναγκαία μέτρα δημοσιότητας και πληροφόρησης σύμφωνα με τις πρόνοιες των σχετικών Κανονισμών των ΕΔΕΤ και τις σχετικές κατευθυντήριες γραμμές της Διαχειριστικής Αρχής.
- ii. Η υποβολή Αίτησης από τους δυνητικούς Δικαιούχους.
- iii. Ο έλεγχος των προτάσεων από την Ομάδα Αξιολόγησης κατά πόσο αυτές πληρούν τις προϋποθέσεις για ένταξή τους στο Σχέδιο, τις προϋποθέσεις επιλεξιμότητας, πληρότητας και κανονικότητας του Έργου και τη συμβατότητά τους με τις εθνικές και κοινοτικές πολιτικές (βλ. Ενότητα 9).
- iv. Η επιτόπια επαλήθευση του φυσικού αντικειμένου μετά την υποβολή της αίτησης / πρότασης και οπωσδήποτε πριν την υπογραφή της Συμφωνίας Δημόσιας Χρηματοδότησης.
- v. Η προώθηση των προτάσεων που πληρούν τα κριτήρια επιλογής του Σχεδίου από την Ομάδα Αξιολόγησης για έγκριση τους από την Επιτροπή Ένταξης και ένταξη τους στο Σχέδιο κατόπιν επικύρωσης από τον Γενικό Διευθυντή ή εξουσιοδοτημένο εκπρόσωπο του. **Η σειρά προτεραιότητας θα καθορίζεται με βάση τη σειρά υποβολής των προτάσεων (άμεση αξιολόγηση).** Ο συνολικός αριθμός προτάσεων που θα ενταχθούν στο Σχέδιο θα εξαρτηθεί από το διαθέσιμο κονδύλι.
- vi. Η σχετική ενημέρωση των αιτητών/τριών για την έγκριση ή απόρριψη της Πρότασης τους.
- vii. Η υπογραφή της Συμφωνίας Δημόσιας Χρηματοδότησης μεταξύ του Ενδιάμεσου Φορέα (ΥΕΕΒΤ) και των Δικαιούχων που τελικά θα ενταχθούν στα πλαίσια του Έργου.
- viii. Η υλοποίηση και ολοκλήρωση του έργου από τον Δικαιούχο και η επιτόπια επαλήθευση του από τον Ενδιάμεσο Φορέα.
- ix. Η καταβολή της χορηγίας προς τον Δικαιούχο.

Τα παρεχόμενα με το Σχέδιο αυτό κίνητρα έχουν την μορφή χρηματοδοτικών ενισχύσεων για την υλοποίηση συγκεκριμένων μέτρων ενεργειακής αναβάθμισης κατοικιών. Η χρηματοδότηση,

---

⁵ Ο ορισμός των ευάλωτων και ευπαθών καταναλωτών παρουσιάζεται στο Παράρτημα Β. Το Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, θα λαμβάνει την απαραίτητη πληροφόρηση όσο αφορά τα φυσικά πρόσωπα που εμπίπτουν στους ευάλωτους και ευπαθείς καταναλωτές, μέσω των πιο πρόσφατων καταλόγων που θα της κοινοποιούνται από τις αρμόδιες Υπηρεσίες/Τμήματα του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και του Υπουργείου Οικονομικών.

εφόσον ολοκληρωθεί επιτυχώς το έργο, αφορά μη επιστρεπτέα επιχορήγηση επιλέξιμων δαπανών.

7. ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ – ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ

Δικαίωμα υποβολής αίτησης έχουν φυσικά πρόσωπα, τα οποία ζουν μόνιμα στις περιοχές που είναι υπό τον έλεγχο της Κυπριακής Δημοκρατίας τουλάχιστο για τους έξι (6) τελευταίους μήνες πριν την υποβολή της αίτησης τους.

Για τον Τρίτο Τύπο επενδύσεων, οι δικαιούχοι θα πρέπει να εμπίπτουν στους ευάλωτους και ευπαθείς καταναλωτές, όπως αυτοί ορίζονται στο Παράρτημα Β του παρόντος εγγράφου ή να διαμένουν μαζί με ευάλωτους ή ευπαθείς καταναλωτές με τους οποίους έχουν πρώτο βαθμό συγγένειας (γονείς, παιδιά ή αδέρφια).

Τα κτίρια ή οι κτιριακές μονάδες για τις οποίες υποβάλλεται η αίτηση, θα πρέπει να πληρούν τις ακόλουθες προϋποθέσεις επιλεξιμότητας:

- i. Να ανήκουν σε φυσικά πρόσωπα τα οποία είναι Δικαιούχοι του Σχεδίου.
- ii. Να χρησιμοποιούνται ως κατοικίες.
- iii. Να βρίσκονται σε περιοχές που είναι υπό τον έλεγχο της Κυπριακής Δημοκρατίας.
- iv. Η αίτηση για την πολεοδομική τους άδεια να έχει κατατεθεί πριν την 21η Δεκεμβρίου 2007. Νοείται ότι σε περιπτώσεις όπου δεν απαιτείται η έκδοση πολεοδομικής άδειας, θα πρέπει να έχει κατατεθεί αίτηση για έκδοση άδειας οικοδομής πριν τις 21/12/2007. Για υποστατικά τα οποία κτίστηκαν σε χρόνο που δεν ήταν απαραίτητη η έκδοση άδειας οικοδομής, να προσκομίζεται κατάλληλη βεβαίωση.

Για κάθε Δικαιούχο καθώς και για κάθε κατοικία αντιστοιχεί μόνο μια αίτηση στα πλαίσια της πρώτης Πρόσκλησης.

Στις περιπτώσεις ενεργειακής αναβάθμισης πολυκατοικιών⁶ δύναται να υποβληθεί μία ενιαία αίτηση για το κτίριο. Στις περιπτώσεις αυτές, η αίτηση θα πρέπει να υποβάλλεται από την Διαχειριστική Επιτροπή⁷ της πολυκατοικίας, η οποία θα πρέπει να ενεργεί⁸ εκ μέρους όλων των ιδιοκτητών της πολυκατοικίας.

8. ΛΟΓΟΙ ΑΠΟΚΛΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΑΙΤΗΣΕΩΝ / ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

Η Πρόταση δύναται να αποκλειστεί (σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας) εάν ο αιτητής, κατά την κρίση του ΕΦ εμπίπτει σε κάποια ή κάποιες από τις ακόλουθες περιπτώσεις:

- i. Σύμφωνα με την απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου με Αρ. Αποφ. 69.782 και ημερ. 23.12.2009 «Οποιοδήποτε Φυσικό ή Νομικό πρόσωπο σε βάρος του οποίου υφίσταται

⁶ Κτίρια που περιλαμβάνουν κτιριακές μονάδες, των οποίων πέραν του 75% του ωφέλιμου εμβαδού χρησιμοποιείται ως κατοικίες.

⁷ Με βάση τον Νόμο (Κεφ. 224, Άρθρο 38ΚΒ), κάθε κοινόκτητη οικοδομή πρέπει να έχει Διαχειριστική Επιτροπή για τη ρύθμιση και διαχείριση των υποθέσεων της.

⁸ Προς τον σκοπό αυτό, θα πρέπει να προσκομίζεται υπεύθυνη δήλωση, υπογεγραμμένη από όλους τους ιδιοκτήτες της πολυκατοικίας, με την οποία να εξουσιοδοτείται η Διαχειριστική Επιτροπή να λειτουργήσει εκ μέρους τους ως Δικαιούχος.

οριστική καταδικαστική απόφαση δικαστηρίου για δόλο, απάτη και/ή άλλο αδίκημα, που συντελέστηκε σε σχέση με προηγούμενο Σχέδιο/ Έργο Παροχής Χορηγιών του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, αποκλείεται από την καταβολή χορηγίας δυνάμει του παρόντος Έργου, εκτός αν έχουν παρέλθει τρία χρόνια από την ημερομηνία της εν λόγω καταδικαστικής απόφασης».

- ii. είναι ένοχος ψευδών δηλώσεων για την παροχή πληροφοριών ή παραλείψεως υποβολής των πληροφοριών και των στοιχείων που απαιτούνται κατά την υποβολή της αίτησης ένταξης της Πρότασης.

9. ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΓΚΡΙΣΗ ΑΙΤΗΣΕΩΝ / ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

Οι δυνητικοί Δικαιούχοι για να μπορούν να υποβάλουν πρόταση στα πλαίσια του Σχεδίου, θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι πληρούνται τα πιο κάτω κριτήρια/προϋποθέσεις.

Επιλεξιμότητα

1. Η πρόταση έχει υποβληθεί εντός της τεθείσας από την Πρόσκληση προθεσμίας.
2. Η πρόταση έχει υποβληθεί στα τυποποιημένα έντυπα που προβλέπονται στο Σχέδιο.
3. Το προτεινόμενο έργο βρίσκεται σε περιοχή που είναι υπό τον έλεγχο της Κυπριακής Δημοκρατίας.
4. Η πρόταση περιέχει όλα τα απαραίτητα συνοδευτικά έγγραφα όπως αυτά καθορίζονται στο Σχέδιο (Πίνακας 1) και στο έντυπο Αίτησης Υποβολής Πρότασης (Παράρτημα Γ.1)
5. Το τυποποιημένο έντυπο της Αίτησης και τα συνοδευτικά έγγραφα είναι πλήρως συμπληρωμένα και υπογεγραμμένα.
6. Το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης του προτεινόμενου έργου είναι συμβατό με τους όρους που καθορίζονται στο Σχέδιο και στην Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων.
7. Το Σχέδιο δεν καλύπτει δράσεις που πραγματοποιήθηκαν πριν από την 1/1/2014.
8. Σε περίπτωση που το έργο άρχισε πριν την ημερομηνία υποβολής της αίτησης, δεν πρέπει να έχουν ολοκληρωθεί όλες οι δράσεις οι οποίες αποτελούν το φυσικό αντικείμενο του έργου πριν την ημερομηνία της απόφασης έγκρισης.
9. Ο αιτητής εμπίπτει στους δυνητικούς δικαιούχους που καθορίζονται στο Σχέδιο (Παράγραφος 7)
10. Ο αιτητής θα πρέπει να αποδείξει ότι διαθέτει τους απαιτούμενους χρηματοοικονομικούς πόρους για να υλοποιήσει το προτεινόμενο έργο. (βλ. Πίνακα1).
11. Για τον πρώτο και δεύτερο τύπο επενδύσεων, στην πρόταση καταγράφεται ξεκάθαρα η αναμενόμενη εξοικονόμηση ενέργειας μετά την υλοποίηση της επένδυσης (σε KWh).
12. Το προτεινόμενο έργο είναι συμβατό με τους κανονισμούς για συγχρηματοδότηση και ο αιτητής έχει υπογράψει την σχετική υπεύθυνη δήλωση που περιλαμβάνεται στο έντυπο υποβολής πρότασης.

Συμβατότητα

1. Η Πρόταση είναι συμβατή με το αντικείμενο και τους στόχους του Σχεδίου.
2. Η Πρόταση εμπίπτει στις κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών του Σχεδίου.
3. Η Πρόταση είναι συμβατή με τα γενικά και τεχνικά κριτήρια και τους όρους επιλεξιμότητας, όπως αναφέρονται στο Σχέδιο.
4. Θα πρέπει να διασφαλίζεται ότι επιτυγχάνονται τα ελάχιστα τεχνικά κριτήρια του κάθε τύπου επενδύσεων.

Κανονικότητα

- 1.** Τήρηση / δέσμευση τήρησης από τον Αιτητή της εθνικής νομοθεσίας και των κοινοτικών κανόνων για το περιβάλλον.
- 2.** Τήρηση / δέσμευση τήρησης από τον Αιτητή της εθνικής και κοινοτικής νομοθεσίας για την ισότητα ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών.
- 3.** Τήρηση / δέσμευση τήρησης από τον Αιτητή της εθνικής και κοινοτικής νομοθεσίας για την μη διάκριση.
- 4.** Τήρηση / δέσμευση τήρησης από τον Αιτητή των κανονισμών δημοσιότητας και πληροφόρησης.

Ποιότητα και Πληρότητα

- 1.** Πλήρης και σαφής τεκμηριωμένη περιγραφή του προτεινομένου έργου σύμφωνα με την πρόσκληση.
- 2.** Σαφής καταγραφή των επενδύσεων που θα υλοποιηθούν.
- 3.** Σαφής καταγραφή κόστους υλοποίησης της επένδυσης.
- 4.** Ύπαρξη όλων των απαιτούμενων αδειών όπως αυτές περιγράφονται στο σχετικό Έντυπο Αίτησης Υποβολής Πρότασης και στο Πίνακα 1.
- 5.** Συμβολή του έργου στους στόχους της Κυπριακής Δημοκρατίας για εξοικονόμηση ενέργειας και συγκεκριμένα στους Ειδικούς Στόχους που καθορίζονται στον σχετικό Άξονα Προτεραιότητας του Επιχειρησιακού Προγράμματος της περιόδου 2014-2020.

10. ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

Οι επιλέξιμες δαπάνες που καλύπτονται από τον Α' και Β' Τύπο Επενδύσεων του Σχεδίου είναι οι ακόλουθες:

Επιλέξιμη Κατηγορία Δαπάνης : Μελέτες – Αγορά Υπηρεσιών:

- i. Έκδοση ΠΕΑ και συστάσεων⁹.

Επιλέξιμη Κατηγορία Δαπάνης : Αγορά Εξοπλισμού:

- ii. Θερμομόνωση τοίχων και στοιχείων της φέρουσας κατασκευής (κολόνες, δοκοί και τοιχία) που συνιστούν μέρος του κελύφους, εφόσον ο μέσος συντελεστής θερμοπερατότητας U των τοίχων και των στοιχείων αυτών δεν ξεπερνά το $0,72 \text{ W/m}^2\text{K}^{10}$.
- iii. Θερμομόνωση οριζόντιων δομικών στοιχείων (δάπεδα σε πυλωτή, δάπεδα σε πρόβολο, δώματα, στέγες) και οροφών που συνιστούν μέρος του κελύφους, με εξαίρεση πυλωτές πάνω από κοινόχρηστους χώρους πολυκατοικιών, εφόσον ο μέσος συντελεστής θερμοπερατότητας U των στοιχείων αυτών δεν ξεπερνά το $0,63 \text{ W/m}^2\text{K}$.
- iv. Αντικατάσταση κουφωμάτων εφόσον ο μέσος συντελεστής θερμοπερατότητας U των κουφωμάτων δεν ξεπερνά το $3,23 \text{ W/m}^2\text{K}$.
- v. Αγορά και τοποθέτηση λέβητα υγρού ή αέριου καυσίμου ψηλής ενεργειακής απόδοσης για θέρμανση χώρου ή για παραγωγή ζεστού νερού χρήσης (ελάχιστη ωφέλιμη απόδοση στο 100% της ονομαστικής ωφέλιμης ισχύος εξόδου: 92%).

⁹ Η διαδικασία έκδοσης ΠΕΑ, ο τύπος και το περιεχόμενο του ΠΕΑ και των συστάσεων που περιλαμβάνει καθορίζονται σε κανονιστικές και διοικητικές πράξεις που εκδίδονται δυνάμει των περί Ρύθμισης της Ενεργειακής Απόδοσης των Κτιρίων Νόμων του 2006 έως 2012 ή όπως αυτοί εκάστοτε τροποποιούνται ή αντικαθίστανται.

¹⁰ Οι μέσοι συντελεστές που αναφέρονται στα σημεία (iii), (iv) και (v) εφαρμόζονται μόνο για τους Α' και Γ' Τύπους Επενδύσεων. Για τον Β' Τύπο Επενδύσεων, ισχύουν οι συντελεστές που προνοούνται από τα τεχνικά κριτήρια, όπως αυτά καθορίζονται στο σημείο (i) της παραγράφου 12.1.1.

- vi. Αγορά και εγκατάσταση Αεροθερμικής, Γεωθερμικής ή Υδροθερμικής αντλίας ψηλής ενεργειακής απόδοσης, για τη λειτουργία κεντρικών συστημάτων θέρμανσης και ψύξης χώρου. (ελάχιστες απαιτήσεις εξοπλισμού¹¹: COP $\geq$ 4 και EER $\geq$ 3,7 ή όπως αυτές τυχόν τροποποιούνται από τον Φορέα Διαχείρισης).
- vii. Αγορά και εγκατάσταση ηλιακού θερμοσίφωνα ή αντικατάσταση ηλιακών πλαισίων ή/και κυλίνδρου ζεστού νερού.
- viii. Αγορά και εγκατάσταση κεντρικού ηλιακού συστήματος για θέρμανση ή/και ψύξη χώρου.
- ix. Αγορά και εγκατάσταση λέβητα βιομάζας για θέρμανση χώρου
- x. Αντικατάσταση λαμπτήρων φωτισμού με ενεργειακά πιο αποδοτικούς σε σχέση με τους υφιστάμενους λαμπτήρες του κτιρίου.
- xi. Αγορά και εγκατάσταση συστήματος ανάκτησης απορριπτόμενης ενέργειας.
- xii. Αγορά και εγκατάσταση συστήματος συμπαραγωγής ηλεκτρισμού και θερμότητας υψηλής απόδοσης.
- xiii. Αγορά και εγκατάσταση έξυπνων μετρητών, οι οποίοι θα έχουν δυνατότητα να καταγράφουν σε πραγματικό χρόνο και να αποθηκεύουν δεδομένα που αφορούν την κατανάλωση ενέργειας της κατοικίας και τυχών παραγωγή από συστήματα ΑΠΕ. Τα δεδομένα αυτά θα πρέπει να είναι άμεσα προσβάσιμα από τον χρήστη του κτιρίου ή της κτιριακής μονάδας.
- xiv. Αγορά και εγκατάσταση / αντικατάσταση εξωτερικής μετακινούμενης σκίασης.
- xv. Αγορά και εγκατάσταση / αντικατάσταση εξωτερικής σταθερής σκίασης.
- xvi. Αντικατάσταση αυτόνομων κλιματιστικών μονάδων διαιρεμένου τύπου χωρίς αεραγωγούς ψηλής ενεργειακής απόδοσης (ελάχιστες απαιτήσεις εξοπλισμού: Ονομαστική ισχύς εξόδου : μέχρι 12KW, με ελάχιστο εποχιακό βαθμό ενεργειακής απόδοσης για ψύξη (SEER) 6.1 και ελάχιστο εποχιακό συντελεστή απόδοσης για θέρμανση (SCOP) 4.6 στη “θερμότερη” εποχή θέρμανσης (στην οποία συμπεριλαμβάνεται και η Κύπρος) ή/και τουλάχιστο ίσο με 4 στη “μέση” εποχή θέρμανσης όπως αυτές καθορίζονται στο Κατ’ Εξουσιοδότηση Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 626/2011.

Σημειώσεις :

- A. Η δαπάνη (i) δύναται να επιχορηγηθεί **μόνο** εάν συνδυαστεί με τουλάχιστον μία από τις υπόλοιπες επιλογές (ii) – (xv).

Οι επιλέξιμες δαπάνες που καλύπτονται από τον Γ΄ Τύπο Επενδύσεων του Σχεδίου είναι μόνο οι (ii), (iii), (iv), και (vii) πιο πάνω.

11. ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΕΙΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟΝ ΤΥΠΟ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

11.1 Α΄ ΤΥΠΟΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ – ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ

11.1.1 Υποχρεωτικά Τεχνικά Κριτήρια που πρέπει να επιτευχθούν:

Για να παραχωρηθεί χορηγία, θα πρέπει τα κτίρια / οι κτιριακές μονάδες να αναβαθμιστούν ενεργειακά ούτως ώστε να επιτευχθούν τουλάχιστον τα ακόλουθα υποχρεωτικά κριτήρια :

¹¹ Οι αποδόσεις του εξοπλισμού θα πρέπει να υπολογίζονται με βάση διεθνώς αναγνωρισμένα πρότυπα.

- i. Υποχρεωτική επίτευξη τουλάχιστον δύο από τους τρεις μέσους συντελεστές θερμοπερατότητας (U-Value), που αναφέρονται στις κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών (ii), (iii) και (iv) της παραγράφου 10.
- ii. Ενεργειακή αναβάθμιση, μέσω ανακαίνισης μεγάλης κλίμακας, για επίτευξη ενεργειακής κατηγορίας τουλάχιστον Β στο Πιστοποιητικό Ενεργειακής Απόδοσης (ΠΕΑ) ή εξοικονόμησης πέραν του 40%¹² επί της συνολικής κατανάλωσης ενέργειας.
- iii. Έκδοση ΠΕΑ πριν την ενεργειακή αναβάθμιση και έκδοση ΠΕΑ μετά την ενεργειακή αναβάθμιση.

11.1.2 Ποσοστό Δημόσιας Χρηματοδότησης και Μέγιστο Ποσό Χορηγίας:

Το ποσοστό της δημόσιας χρηματοδότησης θα είναι **50%** επί του συνολικού εγκεκριμένου προϋπολογισμού της πρότασης.

Για περιπτώσεις δικαιούχων που εμπíπτουν στους ευάλωτους καταναλωτές, όπως αυτοί καθορίζονται στο Παράρτημα Β, το ποσοστό δημόσιας χρηματοδότησης θα αυξάνεται σε **75%**.

Το ποσό χορηγίας για ενεργειακή αναβάθμιση κάθε κτιρίου δύναται να ανέλθει μέχρι **€15,000** ενώ κάθε κτιριακής μονάδας μέχρι **€10.000**. Σε περίπτωση που θα εγκατασταθεί και σύστημα θέρμανσης/ψύξης χώρου με ΑΠΕ, το ποσό χορηγίας δύναται να αυξηθεί κατά **€10,000**.

Σημείωση:

Στις περιπτώσεις ενεργειακής αναβάθμισης πολυκατοικιών, το μέγιστο ποσό χορηγίας θα είναι **€10.000** πολλαπλασιαζόμενο με τον αριθμό των κτιριακών μονάδων που περιλαμβάνονται στην πολυκατοικία (π.χ. πολυκατοικία με 6 διαμερίσματα: μέγιστο ποσό χορηγίας $6 \times €10.000 = €60.000$, αυξανόμενο σε **€120.000** σε περίπτωση που θα εγκατασταθεί και σύστημα θέρμανσης/ψύξης χώρου με ΑΠΕ που θα καλύπτει όλες τις κτιριακές μονάδες.

11.1.3 Μέγιστο Αποδεκτό Κόστος για κάθε επιλέξιμη δαπάνη

Η Επιτροπή Ένταξης δύναται, αξιολογώντας τα δεδομένα της αγοράς, να καθορίσει μέγιστο αποδεκτό κόστος για κάθε κατηγορία επιλέξιμης δαπάνης.

11.2 Β' ΤΥΠΟΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ - ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΣΕ ΚΤΙΡΙΑ ΜΕ ΣΧΕΔΟΝ ΜΗΔΕΝΙΚΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

11.2.1 – Τεχνικά κριτήρια που πρέπει να επιτευχθούν:

- i. Ενεργειακή Αναβάθμιση του Κτιρίου σε Κτίριο με Σχεδόν Μηδενική Κατανάλωση Ενέργειας και συμμόρφωση με τα κριτήρια που καθορίζονται στο σχετικό Διάταγμα που εκδίδεται από τον Υπουργό Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού δυνάμει της Παραγράφου (ζ), του Εδαφίου 3 του Άρθρου 19 των περί της Ενεργειακής Απόδοσης των Κτιρίων Νόμων του 2006 έως 2012 ή όπως αυτός εκάστοτε τροποποιείται ή αντικαθίσταται.

¹² Ο υπολογισμός γίνεται με βάση την μεθοδολογία υπολογισμού ενεργειακής απόδοσης κτιρίου, όπως αυτή ορίζεται σε Διάταγμα που εκδίδει ο Υπουργός Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού δυνάμει του Άρθρου 14 των περί Ρύθμισης της Ενεργειακής Απόδοσης των Κτιρίων Νόμων του 2006 έως 2012, ή όπως αυτοί εκάστοτε τροποποιούνται ή αντικαθίστανται.

- ii. Έκδοση ΠΕΑ πριν και μετά την ενεργειακή αναβάθμιση

11.2.2 – Ποσοστό Δημόσιας Χρηματοδότησης και Μέγιστο Ποσό Χορηγίας

Το ποσοστό της δημόσιας χρηματοδότησης θα είναι **75%** επί του συνολικού εγκεκριμένου προϋπολογισμού της πρότασης. Το ποσό χορηγίας δύναται να ανέλθει μέχρι **€25,000** για κάθε κτίριο.

Σημείωση:

Στις περιπτώσεις ενεργειακής αναβάθμισης πολυκατοικιών, το μέγιστο ποσό χορηγίας θα είναι **€20,000** πολλαπλασιαζόμενο με τον αριθμό των κτιριακών μονάδων που περιλαμβάνονται στην πολυκατοικία (π.χ. πολυκατοικία με 4 διαμερίσματα: μέγιστο ποσό χορηγίας 4Χ€20.000 = €80.000).

11.2.3 – Μέγιστο Αποδεκτό Κόστος για κάθε επιλέξιμη δαπάνη

Η Επιτροπή Ένταξης δύναται, αξιολογώντας τα δεδομένα της αγοράς, να καθορίσει μέγιστο αποδεκτό κόστος για κάθε κατηγορία επιλέξιμης δαπάνης.

11.3 Γ' ΤΥΠΟΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ - ΜΕΜΟΝΩΜΕΝΑ ΜΕΤΡΑ ΣΕ ΜΟΝΙΜΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ ΕΥΑΛΩΤΩΝ ΚΑΙ ΕΥΠΑΘΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ

11.3.1 – Τεχνικά κριτήρια που πρέπει να επιτευχθούν:

- i. Εφαρμογή ενός ή περισσότερων μέτρων που αντιστοιχούν στις κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών (ii), (iii), (iv), ή (vii) της παραγράφου 10.
- ii. Επίτευξη του ελάχιστου συντελεστή θερμοπερατότητας που ορίζεται στην κατηγορίας επιλέξιμης δαπάνης που θα επιλεγεί. Προς τον σκοπό αυτό θα πρέπει να υποβάλλεται σχετικό φύλλο υπολογισμού του συντελεστή θερμοπερατότητας, υπογεγραμμένο είτε από ενεργειακό ελεγκτή είτε από ειδικευμένο εμπειρογνώμονα¹³.

11.3.2 – Ποσοστό Δημόσιας Χρηματοδότησης και Μέγιστο Ποσό Χορηγίας

Το ποσοστό της δημόσιας χρηματοδότησης θα είναι **75%** επί του συνολικού εγκεκριμένου προϋπολογισμού της πρότασης. Το ποσό χορηγίας δύναται να ανέλθει μέχρι:

- **€2500** ευρώ για κάθε μία από τις δαπάνες (ii), (iii) και (iv) και
- **€750** ευρώ για την δαπάνη (vii)

11.3.3 – Μέγιστο Αποδεκτό Κόστος για κάθε επιλέξιμη δαπάνη

Η Επιτροπή Ένταξης δύναται, αξιολογώντας τα δεδομένα της αγοράς, να καθορίσει μέγιστο αποδεκτό κόστος για κάθε κατηγορία επιλέξιμης δαπάνης.

---

¹³ Για όλες τις κατηγορίες επενδύσεων, οι ενεργειακοί ελεγκτές θα πρέπει να είναι εγγεγραμμένοι στο μητρώο ενεργειακών ελεγκτών του ΥΕΕΒ&Τ. Οι ειδικευμένοι εμπειρογνώμονες θα πρέπει να είναι εγγεγραμμένοι στο μητρώο ειδικευμένων εμπειρογνώμονων του ΥΕΕΒΤ.

12. ΠΛΑΙΣΙΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΧΕΔΙΟΥ

12.1 Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων

Το ΥΕΕΒΤ προβαίνει σε ανοικτή πρόσκληση υποβολής Προτάσεων με ανακοίνωση στον ημερήσιο τύπο και στην επίσημη εφημερίδα της Δημοκρατίας. Στην κάθε πρόσκληση θα καθορίζεται η χρονική περίοδος υποβολής Προτάσεων, οι ενέργειες που εμπίπτουν σε αυτή, το ποσοστό χρηματοδότησης, πληροφορίες επικοινωνίας καθώς και η αναδρομικότητα των δαπανών.

Κατά την πρώτη Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων, η αναδρομικότητα των δαπανών θα ισχύσει από **την 1 Ιανουαρίου 2014**, νοουμένου ότι δεν έχουν ολοκληρωθεί όλες οι δράσεις του έργου, ως προς το φυσικό αντικείμενο, πριν την έγκριση της πρότασης. Για κάθε πρόσκληση, οι δαπάνες που έγιναν σε χρονική περίοδο προηγούμενης Πρόσκλησης δεν είναι επιλέξιμες, εκτός αν προνοείται διαφορετικά στην Πρόσκληση Υποβολής Πρότασης.

12.2 Υποβολή Προτάσεων

Αιτήσεις υποβάλλονται σύμφωνα με το τυποποιημένο πρότυπο (Παράρτημα Β.1) και μέσα στα χρονικά πλαίσια που έχουν καθοριστεί στην Πρόσκληση Υποβολής Πρότασης. Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να προμηθευτούν αιτήσεις σε έντυπη μορφή από την Υπηρεσία Ενέργειας του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού στην Λευκωσία και όλα τα επαρχιακά γραφεία του Υπουργείου και σε ηλεκτρονική μορφή από την ιστοσελίδα του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού www.mcit.gov.cy

Καμία αίτηση δεν θα παραλαμβάνεται αν δεν είναι πλήρως συμπληρωμένη και δεν συνοδεύεται από όλα τα απαιτούμενα στοιχεία/πιστοποιητικά/δικαιολογητικά που αναφέρονται στο Πίνακα 1 του παρόντος Σχεδίου. Αιτήσεις υποβάλλονται στα Γραφεία της Υπηρεσίας Ενέργειας του ΥΕΕΒΤ και στα κατά τόπους επαρχιακά γραφεία του Υπουργείου.

Κατά την παραλαβή της αίτησης από τον ΕΦ, οι αιτήσεις πρωτοκολλούνται και παραδίδεται στον αιτητή ο σχετικός αριθμός πρωτοκόλλου και απόδειξη παραλαβής (Παράρτημα Γ.2).

Εάν κατά τον καταρχήν έλεγχο πληρότητας ή την αξιολόγηση των αιτήσεων, το ΥΕΕΒΤ απαιτήσει την παροχή οποιονδήποτε πρόσθετων πληροφοριών ή διευκρινήσεων, οι αιτήσεις αυτές θα μπαίνουν σε κατάσταση αναστολής, οι αιτητές θα ενημερώνονται με γραπτή επιστολή και θα υποχρεούνται **εντός είκοσι (20) εργάσιμων ημερών** από την ημερομηνία παραλαβής της διπλοτυπημένης επιστολής να αποστείλουν τα ζητούμενα στοιχεία. Με την υποβολή των συμπληρωματικών στοιχείων, η πρόταση επανέρχεται σε φάση αξιολόγησης, χωρίς να παραβιάζεται όμως σε καμία περίπτωση η αρχή της ίσης μεταχείρισης των δυνητικών Δικαιούχων. Παρερχόμενης άπρακτης της προθεσμίας αυτής ή σε περίπτωση που και τα νέα στοιχεία κρίνονται ανεπαρκή, το ΥΕΕΒΤ θα απορρίπτει την αίτηση χωρίς άλλη προειδοποίηση και θα ενημερώνει ανάλογα τον αιτητή.

Πίνακας 1: Απαιτούμενα δικαιολογητικά για υποβολή πρότασης

Απαιτούμενα Δικαιολογητικά	
1.	Πολεοδομική Άδεια και Άδεια Οικοδομής του Υποστατικού. ¹⁴
2.	Αντίγραφο Τίτλου Ιδιοκτησίας. Σε περίπτωση που ο ιδιοκτήτης είναι διαφορετικός από τον αιτητή, θα πρέπει να προσκομίζεται η γραπτή του συγκατάθεση. Ο Δικαιούχος ή ο συγγενής πρώτου βαθμού θα πρέπει να έχει την ιδιοκτησία του μερίδιου του υποστατικού.
3.	<u>Για τους τύπους επενδύσεων Α' και Β' :</u> ΠΕΑ πριν την ενεργειακή αναβάθμιση, συνοδευόμενο από τις σχετικές συστάσεις και υπολογισμό της ενεργειακής απόδοσης του κτιρίου/της κτιριακής μονάδας, όπως θα είναι μετά την εφαρμογή όλων των προτεινόμενων μέτρων ενεργειακής αναβάθμισης. <u>Για τον τύπο επένδυσης Γ' :</u> Φύλλο/α Υπολογισμών του/των συντελεστή/ών θερμοπερατότητας (U) για το κάθε ένα από τα στοιχεία του κελύφους για το οποίο ζητείται χορηγία, υπογεγραμμένο είτε από ενεργειακό ελεγκτή είτε από ειδικευμένο εμπειρογνώμονα.
4.	Αναλυτικές Προσφορές για όλες τις εργασίες ενεργειακής αναβάθμισης (σύμφωνα με φύλλο εργασίας 1 της Αίτησης).
5.	Αντίγραφο εντύπου/βιβλιαρίου τεχνικών προδιαγραφών του κατασκευαστή για κάθε σύστημα/μηχάνημα ή εξοπλισμό που πρόκειται να εγκατασταθεί και αντίγραφο της δήλωσης συμμόρφωσης (EC Declaration Conformity) με τις συναφείς ευρωπαϊκές οδηγίες από τον κατασκευαστή και τη σήμανση CE (Εκτός και εάν έχει κατατεθεί τεχνικός φάκελος από τις εταιρείες ή εάν οι ιδιότητες του προϊόντος καταγράφονται στον Οδηγό Θερμομόνωσης Κτιρίων που εκδίδεται από το Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού).
6.	Υπογεγραμμένη δήλωση από το ίδρυμα που προτίθεται να χρηματοδοτήσει το έργο βάση της μελέτης που υποβάλλεται με την αίτηση και των όρων του σχεδίου. Σε περίπτωση χρήσης ιδίων κεφαλαίων, θα πρέπει να υποβάλλεται κατάσταση από το πιστωτικό ίδρυμα στο οποίο είναι κατατεθειμένα τα χρήματα, βάσει της οποίας θα αποδεικνύεται ότι διαθέτει τους απαραίτητους οικονομικούς πόρους για τη διεκπεραίωση του έργου. Εάν η χρηματοδότηση θα γίνει με ξένα κεφάλαια, θα πρέπει να υποβληθεί δήλωση, από κάθε εταιρεία ή οργανισμό που προτίθεται να υποστηρίξει οικονομικά το έργο, με βάση την οποία θα πιστοποιείται ότι προτίθεται να χρηματοδοτήσει το έργο βάση της μελέτης που υποβάλλεται με την αίτηση και των όρων του σχεδίου. Στην τελευταία περίπτωση, η δήλωση θα πρέπει να είναι υπογεγραμμένη από τον εγκεκριμένο λογιστή της εταιρείας ή του οργανισμού.
7.	Αφορά μόνο περιπτώσεις πολυκατοικιών: Υπεύθυνη δήλωση, υπογεγραμμένη από όλους τους ιδιοκτήτες της πολυκατοικίας, με την οποία να εξουσιοδοτείται η Διαχειριστική Επιτροπή να λειτουργήσει εκ μέρους τους ως Δικαιούχος και ως εκ τούτου, δύναται να διαχειριστεί και να λάβει την σχετική χορηγία. Πρόσθετα στην εν λόγω δήλωση, όλοι οι ιδιοκτήτες της πολυκατοικίας θα πρέπει να αναφέρουν ότι συμφωνούν πλήρως με όλους τους όρους που αναγράφονται στον Οδηγό του Σχεδίου και ότι όλες οι δεσμεύσεις της Διαχειριστικής Επιτροπής,

¹⁴ Για υποστατικά που δεν ήταν απαραίτητη η έκδοση άδειας οικοδομής (είτε γιατί κτίστηκαν σε χρόνο που δεν ήταν απαραίτητη η έκδοση άδειας οικοδομής, είτε για οποιοδήποτε άλλο λόγο), να προσκομίζεται κατάλληλη βεβαίωση.

	δεσμεύουν και τους ίδιους. Η δήλωση θα πρέπει να πιστοποιείται από πιστοποιών υπάλληλο.
8.	Αφορά μόνο περιπτώσεις πολυκατοικιών: Αντίγραφο του καταστατικού και αντίγραφο τραπεζικού λογαριασμού της Διαχειριστικής Επιτροπής. .
9.	Αντίγραφο του δελτίου ταυτότητας του αιτητή και όλων των συγγενών πρώτου βαθμού συγγένειας, για τους οποίους γίνεται αναφορά στην αίτηση (ιδιοκτήτης της κατοικίας ή ευάλωτος/ευπαθής καταναλωτής). Δεν εφαρμόζεται στις περιπτώσεις υποβολής αίτησης για πολυκατοικίες.
10.	Βεβαίωση Μόνιμης Διαμονής¹⁵ (για αιτητές που δεν έχουν Κυπριακή Υπηκοότητα).

12.3 Αξιολόγηση των Προτάσεων

Η αξιολόγηση των Προτάσεων γίνεται με τη διαδικασία της **άμεσης αξιολόγησης**, δηλαδή η κάθε Πρόταση θα αξιολογείται αμέσως μετά την υποβολή της και ανεξάρτητα από τις άλλες προτάσεις. Λόγω του ότι εφαρμόζεται η μέθοδος της άμεσης αξιολόγησης, μία Πρόταση για να εγκριθεί θα πρέπει να πληροί όλα τα κριτήρια αξιολόγησης (βλ. Ενότητα 9).

Οι αξιολογήσεις των υποβαλλομένων αιτήσεων διενεργούνται από την **Ομάδα Αξιολόγησης**, η οποία απαρτίζεται από λειτουργούς / επιθεωρητές του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού ή/και του Ιδρύματος Ενέργειας Κύπρου.

Η Ομάδα θα αξιολογεί τις αιτήσεις με βάση τα κριτήρια επιλογής τα οποία θα γνωστοποιηθούν στην Επιτροπή Παρακολούθησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Αειφόρος Ανάπτυξη και Ανταγωνιστικότητα». Τα κριτήρια επιλογής εξειδικεύονται στο Φύλλο Αξιολόγησης Πρότασης (ΦΑΕ) (Παράρτημα Γ.3) βάσει του οποίου η Ομάδα Αξιολόγησης θα αξιολογεί τις αιτήσεις και θα υποβάλλει τα αποτελέσματα της για επικύρωση στην **Επιτροπή Ένταξης**. Η Επιτροπή Ένταξης θα επικυρώνει ή θα απορρίπτει την πρόταση, με την συγκατάθεση και υπογραφή του Γενικού Διευθυντή του ΥΕΕΒΤ ή του εξουσιοδοτημένου του εκπροσώπου, που έχει και την ευθύνη της τελικής απόφασης και θα συμπληρώνεται το Παράρτημα Γ.4 για την έγκριση ή απόρριψη της Πρότασης.

Η Επιτροπή Ένταξης θα απαρτίζεται από :

- Ένα Λειτουργό της Υπηρεσίας Ενέργειας του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού (Πρόεδρος)
- Ένα Λειτουργό του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού (Αντιπρόεδρος)
- Ένα εκπρόσωπο του Τμήματος Δημοσίων Έργων
- Ένα εκπρόσωπο του Τμήματος Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών
- Ένα εκπρόσωπο του ΕΤΕΚ

¹⁵ Αφορά μόνο αιτητές που δεν έχουν Κυπριακή Υπηκοότητα και οι οποίοι θα πρέπει να προσκομίσουν βεβαίωση Μόνιμης Διαμονής από το Υπουργείο Εσωτερικών – Τμήμα Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης ή έξι (6) τουλάχιστον πρόσφατους λογαριασμούς της ΑΗΚ στο όνομα του αιτητή ή βεβαίωση ότι για ένα χρόνο τουλάχιστον υπάρχει λογαριασμός στην ΑΗΚ και αφορά την εν λόγω οικιστική μονάδα.

Η Επιτροπή κατά τις συνεδρίες της έχει απαρτία όταν παρευρίσκονται τουλάχιστον τα τρία από τα πέντε μέλη της περιλαμβανομένου και του Προέδρου της ή του Αντιπροέδρου της.

12.4 Έγκριση/ Απόρριψη Προτάσεων

Μετά την Απόφαση έγκρισης ή απόρριψής της πρότασης, αποστέλλεται επιστολή έγκρισης ή απόρριψης της πρότασης στον αιτητή. Στην περίπτωση απόρριψης της Πρότασης, οι αιτητές έχουν το δικαίωμα να υποβάλουν γραπτώς ένσταση (Ενότητα 12.7), εντός δεκαπέντε (15) εργάσιμων ημερών από την ημερομηνία παραλαβής της διπλοσυστημένης επιστολής απόρριψης.

Ο Δικαιούχος με το Υπ. Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού (ΕΦ) υπογράφουν Συμφωνία Δημόσιας Χρηματοδότησης (Παράρτημα Γ.5), στην οποία καθορίζονται οι υποχρεώσεις του Δικαιούχου και δεσμεύεται το Δημόσιο για την καταβολή της χορηγίας, εφόσον πληρούνται οι όροι και οι προϋποθέσεις που αναφέρονται σε αυτή.

Ο ΕΦ και ο Δικαιούχος υπογράφουν τη Συμφωνία Δημόσιας Χρηματοδότησης εντός δεκαπέντε (15) εργάσιμων ημερών από την ημερομηνία παραλαβής της διπλοσυστημένης επιστολής έγκρισης από τον Δικαιούχο. Σε αντίθετη περίπτωση η έγκριση ακυρώνεται και η αίτηση απορρίπτεται. Σε περιπτώσεις ανωτέρας βίας η πιο πάνω προθεσμία προσαρμόζεται ανάλογα.

Κατά την υπογραφή της Συμφωνίας Δημόσιας Χρηματοδότησης, ο Δικαιούχος προσκομίζει τα απαιτούμενα χαρτόσημα για χαρτοσήμανση της Συμφωνίας σύμφωνα με την σχετική νομοθεσία.

12.5 Επαληθεύσεις και Πληρωμές Έργων

Η καταβολή της Δημόσιας Χρηματοδότησης μπορεί να γίνεται σε δύο (2) φάσεις ως εξής:

- i. **Α Φάση:** Με την υπογραφή της Συμφωνίας Δημόσιας Χρηματοδότησης, ο Δικαιούχος έχει τη δυνατότητα να λάβει προκαταβολή μέχρι **40%** της εγκριμένης Δημόσιας Ενίσχυσης. Για την πληρωμή της προκαταβολής δεν είναι απαραίτητη η διενέργεια δαπανών, απαιτείται όμως η υποβολή γραπτού αιτήματος από τον/την ενδιαφερόμενο/η και η κατάθεση σχετικής εγγυητικής επιστολής από χρηματοπιστωτικό ίδρυμα ύψους 100% του ποσού της προκαταβολής που θα καταβληθεί. Η εγγυητική αποδεσμεύεται με την υλοποίηση και πιστοποίηση ολόκληρης της επένδυσης στο στάδιο επαλήθευσης της ολοκλήρωσης του έργου. Πρότυπο της επιστολής αυτής μπορεί να εξασφαλίζεται από το ΥΕΕΒΤ.

Σημειώνεται ότι η προκαταβολή που καταβάλλεται σε δικαιούχο Έργου που εντάσσεται στο Σχέδιο θα πρέπει να καλύπτεται από δαπάνες που καταβάλλονται από τον δικαιούχο στο πλαίσιο εφαρμογής του Έργου και να δικαιολογείται με εξοφλημένα τιμολόγια ή λογιστικά έγγραφα ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας, σύμφωνα με τους όρους επιλεξιμότητας του Σχεδίου, το αργότερο τρία έτη μετά το έτος καταβολής της προκαταβολής. Μετά την παραπάνω καταληκτική ημερομηνία δεν είναι επιλέξιμη η προκαταβολή κατά το μέρος που δεν έχει καλυφθεί από πραγματικές πληρωμές του Δικαιούχου και θα ζητείται η επιστροφή της αντίστοιχης καταβληθείσας χορηγίας εντόκως (Κανονισμός ΕΕ 1303/2013, άρθρο 131 παρ. 4 (γ)).

- ii. **΄Β Φάση:** Μετά την ολοκλήρωση και πιστοποίηση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου και την επίτευξη των στόχων του έργου, ο Δικαιούχος υποβάλλει Αίτημα Καταβολής Χορηγίας (Παράρτημα Γ.6) προς τον ΕΦ το οποίο θα ελέγχεται από την Μονάδα Επαληθεύσεων. Με την ολοκλήρωση της επαλήθευσης θα λαμβάνεται από το Δικαιούχο Χορηγία ύψους 50%-75%, ανάλογα με τον τύπο της επένδυσης που έχει πραγματοποιηθεί, επί του συνόλου του επιλέξιμου κόστους. Σε περίπτωση που είχε καταβληθεί προκαταβολή με την υπογραφή της σύμβασης, η χορηγία που θα καταβάλλεται με την ολοκλήρωση του έργου θα μειώνεται με το αντίστοιχο ποσό προκαταβολής που έχει ήδη καταβληθεί. .

Η **Αίτηση Καταβολής Χορηγίας** και κατ' επέκταση η καταβολή της χρηματοδότησης γίνεται σύμφωνα με τους όρους της Συμφωνίας Δημόσιας Χρηματοδότησης.

Με την Αίτηση Καταβολής Χορηγίας, οι δικαιούχοι θα πρέπει να προσκομίζουν τα ακόλουθα πιστοποιητικά / δικαιολογητικά, με τα οποία θα αποδεικνύεται η υλοποίηση των επενδύσεων:

- A. Αναλυτικά τιμολόγια και αποδείξεις πληρωμής καθώς και η εκκαθάριση επιταγής (τραπεζικός λογαριασμός/τραπεζικό έμβασμα). Τιμολόγια μέχρι και €1.000 (χωρίς ΦΠΑ) μπορούν να πληρώνονται τοις μετρητοίς. Στα τιμολόγια θα πρέπει να διαχωρίζεται το κόστος αγοράς υλικών/εξοπλισμού από το κόστος των εργατικών.
- B. Για τους Τύπους Επενδύσεων Α' και Β' : Βεβαίωση από τον επιβλέποντα μηχανικό του έργου και τον ειδικευμένο εμπειρογνώμονα με την οποία θα πιστοποιείται η υλοποίηση του έργου, σύμφωνα με τα στοιχεία που υποβλήθηκαν στην αρχική αίτηση , συνοδευόμενα από το νέο ΠΕΑ του κτιρίου ή της κτιριακής μονάδας, το οποίο θα εκδοθεί μετά την ολοκλήρωση όλων των δράσεων.
- C. Για τον Τύπο Επένδυσης Γ' : Βεβαίωση από τον ειδικευμένο εμπειρογνώμονα ή ενεργειακό ελεγκτή που υπέγραψε τα φύλλα υπολογισμών των συντελεστών θερμοπερατότητας των στοιχείων του κελύφους για τα οποία ζητείται χορηγία, με την οποία θα πιστοποιείται η υλοποίηση του έργου σύμφωνα με τα στοιχεία που υποβλήθηκαν στην αρχική αίτηση.
- D. Οποιοδήποτε άλλο σχετικό δικαιολογητικό κριθεί απαραίτητο από την Ομάδα Επαληθεύσεων.

Ο εξοπλισμός που θα επιχορηγηθεί θα πρέπει να είναι καινούριος.

Δεν θεωρείται ως επιλέξιμη οποιαδήποτε άλλη δαπάνη πέραν αυτών που αναλύονται στην περιγραφή επιλέξιμων δαπανών της κάθε κατηγορίας. Ο Φ.Π.Α. δεν θεωρείται επιλέξιμη δαπάνη.

Δεν θεωρείται επιλέξιμη οποιαδήποτε δαπάνη πραγματοποιήθηκε (ημερομηνία τιμολογίου ή/και απόδειξης πληρωμής) πριν από την 1/1/2014. **Για την κάλυψη αναδρομικών δαπανών (δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν από την 1η Ιανουαρίου 2014 μέχρι την ημερομηνία της απόφασης έγκρισης), βασική προϋπόθεση είναι να μην έχουν ολοκληρωθεί όλες οι δράσεις οι οποίες αποτελούν το φυσικό αντικείμενο του έργου πριν την ημερομηνία της απόφασης έγκρισης. Σε**

όλες τις περιπτώσεις η Μονάδα Επαληθεύσεων του Ενδιάμεσου Φορέα θα διενεργεί επιτόπια επαλήθευση φυσικού αντικείμενου μετά την υποβολή της αίτησης / πρότασης προς διαβεβαίωση του πιο πάνω.

Διευκρινίζεται ότι για κάθε επιλέξιμη δαπάνη πρέπει να υποβάλλονται από τους Δικαιούχους εξοφλημένα νόμιμα τιμολόγια και αποδείξεις. Όλα τα τιμολόγια τα οποία δεν είναι τοις μετρητοίς¹⁶ θα πρέπει να εξοφλούνται με επιταγή του αιτητή ή της εταιρείας του ή με την πιστωτική του κάρτα ή μέσω τράπεζας νοουμένου ότι τεκμηριώνεται με σχετικά παραστατικά (κατάσταση τραπεζικού λογαριασμού κλπ). Τα τιμολόγια πρέπει απαραίτητως να αναφέρουν τα στοιχεία όπως φαίνονται στον Πίνακα 2.

Τιμολόγια που θα εκδίδονται από κυπριακές επιχειρήσεις – προμηθευτές μηχανημάτων/εξοπλισμού και προσφοράς υπηρεσιών που δεν είναι εγγεγραμμένες στο Φ.Π.Α., δεν θα γίνονται αποδεκτά έκτος και αν ο προμηθευτής δεν είναι αναγκασμένος να είναι γραμμένος στο Φ.Π.Α. και στην περίπτωση αυτή θα πρέπει να προσκομιστεί βεβαίωση από την Υπηρεσία Φ.Π.Α. ότι ο συγκεκριμένος προμηθευτής δεν έχει υποχρέωση εγγραφής στο Φ.Π.Α.

Πίνακας 2: Απαραίτητα στοιχεία τιμολογίων

Τιμολόγια Τοις Μετρητοίς & Τιμολόγια Επί Πιστώσει

1	Όνομα Πωλητή ή Επωνυμία Εταιρείας
2	Διεύθυνση Πωλητή ή Εταιρείας & τηλέφωνο επικοινωνίας
3	Ημερομηνία
4	Αριθμός ΦΠΑ Πωλητή ή Εταιρείας
5	Πλήρης περιγραφή και στοιχεία εξοπλισμού /μηχανημάτων/ εργασιών
6	Ποσότητα εξοπλισμού/μηχανημάτων
7	Τιμή μονάδας χωρίς ΦΠΑ
8	Τιμή συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ
9	Όνομα Αγοραστή - Δικαιούχου
10	Απόδειξη Πληρωμής

Τιμολόγια για αγορές από χώρες εκτός της ΕΕ

1	Παραστατικά πληρωμής της Τράπεζας (εντολή είσπραξης / πληρωμής) μέσω της οποίας έγινε ο διακανονισμός για το συγκεκριμένο τιμολόγιο στο οποίο παραστατικό πρέπει να αναγράφεται σαφώς το τιμολόγιο και η δαπάνη την οποία αφορούν.
2	Σε περιπτώσεις που απαιτείται συγχρόνως και η έκδοση δελτίου αποστολής (μεταφορές υλικών) θα πρέπει αυτή να επισυνάπτεται στο αντίστοιχο τιμολόγιο.
3	Όσα δεν έχουν εκδοθεί στην ελληνική ή στην αγγλική γλώσσα πρέπει να συνοδεύονται απαραίτητως από επίσημη μετάφραση του Γραφείου Τύπου και Πληροφοριών, ή από δικηγόρους ή συμβολαιογράφους με δικαίωμα επικύρωσης της μετάφρασης.

¹⁶ Επιτρέπονται τιμολόγια τοις μετρητοίς μόνο για παραστατικά με ποσά μικρότερα ή ίσα των €1.000

Στην περίπτωση που η αίτηση καταβολής χορηγίας, συμπεριλαμβανομένων και των απαιτούμενων δικαιολογητικών δεν είναι πλήρης, ο Δικαιούχος ενημερώνεται γραπτώς με διπλοσυστημένη επιστολή για προσκόμιση των απαραίτητων δικαιολογητικών, τα οποία πρέπει να αποσταλούν εντός δεκαπέντε (15) εργάσιμων ημερών από την ημερομηνία παραλαβής της επιστολής από το Δικαιούχο. Σε αντίθετη περίπτωση δε θα καταβάλλεται η αντίστοιχη χορηγία.

Με την παραλαβή της αίτησης καταβολής χορηγίας διενεργείται επιτόπια επαλήθευση φυσικού αντικείμενου και διοικητική επαλήθευση των παραστατικών πληρωμών από την Μονάδα Επαληθεύσεων του ΕΦ.

Εφόσον δεν προκύψει οποιοδήποτε πρόβλημα τόσο στο φυσικό αντικείμενο όσο και στο οικονομικό, συμπληρώνεται το Έντυπο Απόφασης Χρηματοδότησης (Παράρτημα Γ.7) από τη Μονάδα Επαληθεύσεων και προωθείται στο Λογιστήριο για πληρωμή.

Το δελτίο πληρωμής που εκδίδεται από το Λογιστήριο του ΕΦ θεωρείται ως αποδεικτικό στοιχείο ολοκλήρωσης του Έργου. Τα αποδεικτικά πληρωμής καταχωρούνται στο σχετικό φάκελο και φέρουν την ειδική σφραγίδα.

12.6 Τροποποίηση της Συμφωνίας Δημόσιας Χρηματοδότησης

Με την υποβολή Αίτησης και Υπεύθυνης Δήλωσης για χρηματοδότηση, ελέγχεται από την Μονάδα Επαληθεύσεων κατά πόσο η πράξη έχει υλοποιηθεί με βάση την Συμφωνία Δημόσιας Χρηματοδότησης.

Δεν επιτρέπεται καμία προσθήκη δαπάνης η οποία δεν περιλαμβανόταν στην Αίτηση / Πρόταση και στη Συμφωνία Δημόσιας Χρηματοδότησης.

Δεν επιτρέπεται η αλλαγή τύπου επένδυσης μετά την υπογραφή της Συμφωνίας Δημόσιας Χρηματοδότησης. Στις περιπτώσεις που ο Δικαιούχος δεν έχει πραγματοποιήσει ορισμένες από τις δαπάνες που περιλαμβάνονταν στην Αίτηση και στην Συμφωνία Δημόσιας Χρηματοδότησης, διασφαλίζεται ότι έχουν επιτευχθεί υποχρεωτικά κριτήρια του τύπου επένδυσης για τον οποίο υποβλήθηκε η αίτηση, με νέα μελέτη. Σε διαφορετική περίπτωση ο Δικαιούχος δεν θα λάβει χορηγία για τη συγκεκριμένη δράση υπό την προϋπόθεση ότι τηρούνται οι όροι για αναδρομικές επενδύσεις (Ενότητα 12.5).

12.7 Ενστάσεις

Στις περιπτώσεις απόρριψης της Αίτησης / Πρότασης κατά το στάδιο της Αξιολόγησης οι αιτητές έχουν το δικαίωμα να υποβάλουν ένσταση με γραπτή επιστολή.

Οι ενστάσεις εξετάζονται από ανεξάρτητη τριμελή Επιτροπή Εξέτασης Ενστάσεων, που θα ορίζεται για το σκοπό αυτό από τον Γενικό Διευθυντή του ΥΕΕΒΤ, τα μέλη της οποίας δεν θα εμπλέκονται στην αξιολόγηση των προτάσεων.

Στην Επιτροπή Εξέτασης των Ενστάσεων δύναται να συμμετέχει Λειτουργός που έχει εμπλακεί ενεργά στην ετοιμασία του Σχεδίου αλλά δεν δύναται να συμμετέχει κανένας Λειτουργός που αποτέλεσε μέλος της Ομάδας Αξιολόγησης για το συγκεκριμένο Σχέδιο. Σκοπός της Επιτροπής Ενστάσεων είναι να διασφαλίσει ότι η πρόταση έτυχε ίσης και δίκαιης μεταχείρισης από την Ομάδα Αξιολόγησης και το ΥΕΕΒΤ.

Στην περίπτωση απόρριψης της Πρότασης στο στάδιο της αξιολόγησης, οι αιτητές έχουν το δικαίωμα να υποβάλουν ένσταση γραπτώς εντός δεκαπέντε (15) εργάσιμων ημερών από την ημερομηνία παραλαβής της επιστολής βάσει της οποίας ενημερώθηκαν ότι η Πρόταση/Αίτηση τους απορρίφθηκε. Οι ενστάσεις αποστέλλονται γραπτώς με συστημένη επιστολή προς το ΥΕΕΒΤ βάση της οποίας οι δυνητικοί Δικαιούχοι θα ζητούν επανεξέταση της αίτησης τους παραθέτοντας τους συγκεκριμένους λόγους για τους οποίους πιστεύουν ότι η αίτηση τους δεν έπρεπε να απορριφθεί.

Στις περιπτώσεις που το αποτέλεσμα της επανεξέτασης της Πρότασης από την Επιτροπή Εξέτασης Ενστάσεων είναι θετικό για τον Δικαιούχο, η πρόταση εγκρίνεται και δρομολογούνται οι διαδικασίες της υπογραφής της Συμφωνίας Δημόσιας Χρηματοδότησης.

Σε όλες τις περιπτώσεις υποβολής ενστάσεων που τελικά δεν ικανοποιούνται, οι αιτητές διατηρούν το δικαίωμα αν το επιθυμούν να προσφύγουν στο Ανώτατο Δικαστήριο.

13. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ

Ο Δικαιούχος κατά την πορεία υλοποίησης του Έργου έχει τις ακόλουθες υποχρεώσεις:

- i. Υποβολή ορθών και αξιόπιστων δηλώσεων δαπανών, στοιχείων και πληροφοριών. Εάν διαπιστωθεί η υποβολή ψευδούς δήλωσης ή στοιχείων και πληροφοριών πριν ή και μετά την παραχώρηση χορηγίας, η αίτηση της συγκεκριμένης επιχείρησης απορρίπτεται και απαιτείται η επιστροφή τυχόν καταβληθείσας χορηγίας προσαυξημένης με τόκο. Το επιτόκιο θα καθορίζεται σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 794/2004 όπως αυτός εκάστοτε τροποποιείται ή αντικαθίσταται.
- ii. Καταγραφή και κοινοποίηση λαθών και παραλήψεων που τυχόν εντοπιστούν.
- iii. Εκτέλεση του Έργου, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο Σχέδιο και στη Συμφωνία Δημόσιας Χρηματοδότησης παράρτημα της οποίας αποτελεί η πρόταση / αίτηση.
- iv. Αποστολή στο ΥΕΕΒΤ των πρωτότυπων τιμολογίων ή πιστό αντίγραφο υπογεγραμμένο από τον προμηθευτή, αποδείξεων εξόφλησης τους ή άλλων εγγράφων ανάλογης αποδεικτικής αξίας.
- v. Λειτουργία μηχανισμού πιστοποίησης εκτέλεσης του Έργου, ο οποίος θα εξασφαλίζει τον αποτελεσματικό έλεγχο της ποιότητας και ποσότητας των υλικών, των υπηρεσιών και του τελικού αποτελέσματος.
- vi. Κοινοποίηση στο ΥΕΕΒΤ όλων των εγγράφων που αφορούν την υλοποίηση του Έργου και σχετίζονται με τον έλεγχο και την παρακολούθηση του.
- vii. Να θέτει, εφόσον ζητηθούν, στη διάθεση της Διαχειριστικής Αρχής, του Ενδιάμεσου Φορέα, της Αρχής Πιστοποίησης, της Υπηρεσίας Εσωτερικού Ελέγχου και της Επιτροπής Παρακολούθησης του ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη» όλα τα έγγραφα, δικαιολογητικά ή άλλα στοιχεία του έργου και γενικότερα σε όλους τους ελεγκτικούς φορείς της Κύπρου ή της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

- viii. Να δέχεται επιτόπιες σε κάθε περίπτωση επαληθεύσεις από τον ΕΦ, καθώς και ελέγχους από τα άλλα αρμόδια ελεγκτικά όργανα και να δίνει όλες τις αναγκαίες επεξηγήσεις.
- ix. Να τηρεί ξεχωριστό φάκελο για το Έργο και να αρχειοθετεί σε αυτόν όλα τα αντίγραφα των σχετικών εγγράφων.
- x. Να τηρεί όλα τα δικαιολογητικά που αφορούν στην εκτέλεση του Έργου τουλάχιστον για τρία χρόνια από την 31η Δεκεμβρίου που ακολουθεί την υποβολή των λογαριασμών στους οποίους περιλαμβάνεται η δαπάνη της πράξης, σύμφωνα με τα όσα ορίζονται στο Άρθρο 140 του Κανονισμού (ΕΕ) 1303/2013. Επομένως όλα τα δικαιολογητικά και άλλα έγγραφα φυλάσσονται και καταστρέφονται μόνο μετά από συνεννόηση με το ΥΕΕΒΤ.
- xi. Δεσμεύεται για διατήρηση της χρηματοδοτούμενης επένδυσης για χρονική περίοδο 5 ετών από την τελική πληρωμή στον δικαιούχο ή εντός της προθεσμίας που ορίζεται στους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων του κανονισμού (ΕΕ) 1407/2013 και σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Άρθρο 71 του Κανονισμού (ΕΕ) 1303/2013.
- xii. Να τηρεί τις διατάξεις των Νομών και Κανονισμών που αναφέρονται στο παρόν Σχέδιο και πιο συγκεκριμένα αυτούς που περιλαμβάνονται στο Θεσμικό Πλαίσιο (Παράρτημα Α του Οδηγού Εφαρμογής του Σχεδίου)
- xiii. Να τηρεί τους κανόνες πληροφόρησης και δημοσιότητας όπως προβλέπονται στην παράγραφο 2.2 του Παραρτήματος XII του Κανονισμού (ΕΕ) 1303/2013.

14. ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

- i. Ο κάθε αιτητής για να έχει δικαίωμα να λάβει χορηγία θα πρέπει να έχει διευθετήσει τις υποχρεώσεις του προς την Υπηρεσία Κοινωνικών Ασφαλίσεων, την Υπηρεσία Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ) και το Τμήμα Εσωτερικών Προσόδων (Φόρος Εισοδήματος). Σημειώνεται ότι, με βάση τον περί Διαχείρισης των Εσόδων και Δαπανών και του Λογιστικού της Δημοκρατίας (Τροποποιητικό) Νόμο του 2013 Ν.82(Ι)/2013, άρθρο 6Α «Συμψηφισμός Εσόδων και Εξόδων της Δημοκρατίας», ο Γενικός Λογιστής δύναται κατά την κρίση του, κατά τη διενέργεια οποιασδήποτε πληρωμής προς φυσικό ή νομικό πρόσωπο να αποκόπτει οφειλόμενα ποσά προς οποιοδήποτε Υπουργείο, ή Τμήμα, ή Ανεξάρτητη Υπηρεσία ή άλλο Ειδικό Ταμείο του Κράτους.
- ii. Αιτήσεις για επενδυτικές προτάσεις που έχουν σχέση με τον ίδιο εξοπλισμό για τον οποίο παραχωρήθηκε ήδη χορηγία με βάση το παρόν Σχέδιο ή οποιοδήποτε άλλο Σχέδιο, δεν γίνονται δεκτές ούτε μπορούν να επιχορηγηθούν. Η τυχόν χορηγία που θα παραχωρηθεί για διαφορετικό εξοπλισμό, υπολογίζεται με βάση το συνολικό ύψος των επενδύσεων οι οποίες εμπίπτουν στις πρόνοιες και τους περιορισμούς του παρόντος Σχεδίου.

15. ΕΡΜΗΝΕΙΕΣ – ΘΕΣΜΟΙ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

Ο Υπουργός Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, ερμηνεύει, συμπληρώνει και τροποποιεί όπου παρουσιάζεται πρόβλημα, τους όρους και πρόνοιες του Σχεδίου και εισάγει θεσμούς που διευκολύνουν την εφαρμογή του, αφού εξασφαλίσει την εκ των προτέρων έγκριση της Διαχειριστικής Αρχής και του Υπουργικού Συμβουλίου.

16. ΜΕΓΙΣΤΟΣ ΧΡΟΝΟΣ ΓΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Σε όλους τους αιτητές που θα τύχουν έγκρισης και θα υπογράψουν σχετική Συμφωνία Δημόσιας Χρηματοδότησης, θα δίνεται μέγιστος χρόνος δώδεκα (12) μηνών για την υλοποίηση της επένδυσης. Το ΥΕΕΒΤ δύναται να παρατείνει την υλοποίηση της επένδυσης μέχρι και τρεις (3) πρόσθετους μήνες, νοουμένου ότι οι αιτητές θα προσκομίσουν στοιχεία με τα οποία θα αποδεικνύουν ότι η υλοποίηση της επένδυσης καθυστέρησε και η καθυστέρηση δεν οφειλόταν στους ίδιους. Σε αντίθετη περίπτωση η δέσμευση για παραχώρηση χορηγίας θα ανακαλείται χωρίς άλλη προειδοποίηση.

Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού
Μάρτιος 2015

Θεσμικό Πλαίσιο – Νόμοι και Κανονισμοί

ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

- Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, περί καθορισμού κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006
- Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1301/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, σχετικά με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και για τη θέσπιση ειδικών διατάξεων σχετικά με τον στόχο «Επενδύσεις στην ανάπτυξη και την απασχόληση» και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1080/2006
- Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1300/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, σχετικά με το Ταμείο Συνοχής και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1084/2006

ΕΘΝΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

- Τον «Περί προώθησης και ενθάρρυνσης της Χρήσης των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας Νόμο του 2013» (Ν.112(Ι)/2013) και τα σχετικά Διατάγματα και Κανονισμούς που εκδίδονται δυνάμει αυτού.
- Τους «Περί Ρύθμισης της Ενεργειακής Απόδοσης των Κτιρίων Νόμους του 2006 έως 2012 (Ν.142(Ι)/2006, Ν. 30(Ι)/2009, Ν.210(Ι)/2012) και τα σχετικά Διατάγματα και Κανονισμούς που εκδίδονται δυνάμει αυτών.
- Τους «Περί Ενεργειακής Απόδοσης Κατά Την Τελική Χρήση Και Τις Ενεργειακές Υπηρεσίες Νόμους του 2009 έως 2014 (Ν31(Ι)/2009, Ν53(Ι)/2012, Ν56(Ι)/2014) και τα σχετικά Διατάγματα και Κανονισμούς που εκδίδονται δυνάμει αυτών.
- Τους «Περί Προώθησης της Συμπαγωγής Ηλεκτρισμού και Θερμότητας Νομου του 2006 έως 2012 (Ν174(Ι)/2006, Ν54(Ι)/2012) και σχετικές τροποποιήσεις τους και τα σχετικά Διατάγματα και Κανονισμούς που εκδίδονται δυνάμει αυτών.

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

- 140(Ι)/2005, περί της Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από Ορισμένα Έργα
- 152(Ι)/2003, για την Προστασία και Διαχείριση Άγριων Πτηνών και Θηραμάτων
- 153(Ι)/2003, για την Προστασία και Διαχείριση της Φύσης και της Άγριας Ζωής
- 106(Ι)/2002, περί του Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών και του Εδάφους
- 56(Ι)/2003, περί της Ολοκληρωμένης Πρόληψης και Έλεγχου της Ρύπανσης
- 215(Ι)/2002, για τη Διαχείριση των Στερεών και Επικίνδυνων Αποβλήτων
- Ο Περί της Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από Ορισμένα Έργα Νόμοι 2005 έως 2014, Ν.140(Ι)/2005 έως 2014.
- Ο Περί της Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον Ορισμένων Σχεδίων και Προγραμμάτων Νόμος, Ν. 102(Ι)/2005.
- Ο Περί Προστασίας και Διαχείρισης της Φύσης και της Άγριας Ζωής Νόμος, Ν. 153(Ι)/2003.
- Οι Περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών και του Εδάφους Νόμοι του 2002 έως 2013 – (Ν. 106/2002).
- Ο Περί Εκπομπών Ορισμένων Φθοριούχων Αερίων Θερμοκηπίου Νόμος 23(Ι)/2010.
  - Πιστοποίηση Επιχειρήσεων και Προσωπικού όσον αφορά Σταθερό Εξοπλισμό Ψύξης, Κλιματισμού και Αντλιών Θερμότητας Κανονισμοί του 2010 - (Κ.Δ.Π. 133/2010).
  - Πιστοποίηση Προσωπικού Ασχολούμενου με την Ανάκτηση Ορισμένων Φθοριούχων Αερίων Θερμοκηπίου από Συσκευές Χειρισμού και Προστασίας Υψηλής Τάσης Κανονισμοί του 2010 - (Κ.Δ.Π. 134/2010).
  - Πιστοποίηση Προσωπικού που Προβαίνει σε Ανάκτηση Ορισμένων Διαλυτών με βάση Φθοριούχα Αέρια Θερμοκηπίου από Εξοπλισμό, Κανονισμοί του 2010 - (Κ.Δ.Π. 135/2010).
  - Πιστοποίηση Επιχειρήσεων και Προσωπικού όσον αφορά τα Μόνιμης Εγκατάστασης Συστήματα Πυροπροστασίας και Πυροσβεστήρες, Κανονισμοί του 2010 - (ΚΔΠ 132/2010).
- Νόμος 16(Ι)/2011 για τις ουσίες που καταστρέφουν τη στιβάδα του όζοντος.
  - Κ.Δ.Π. 66/2011 για τις ουσίες που καταστρέφουν τη Στιβάδα του Όζοντος (Υποχρεώσεις αναφορικά με Ουσίες, Προϊόντα και Εξοπλισμό).
- Νόμος που προβλέπει για τη λήψη μέτρων προστασίας της ανθρώπινης υγείας και του περιβάλλοντος από την ελευθέρωση στο περιβάλλον ή τη διάθεση στην αγορά γενετικά τροποποιημένων οργανισμών, για τις προϋποθέσεις χορήγησης της σχετικής άδειας και για συναφή θέματα (Αρ. 160(Ι)/2003).
- Ο Περί Συσκευασιών και Αποβλήτων Συσκευασιών Νόμος 2002 έως 2012 {Ν. 132(Ι)/2002, Ν. 125(Ι)/2012}.
  - Σε περίπτωση που οι συνολικές ετήσιες ποσότητες συσκευασιών που τοποθετεί η επιχείρηση στην Κυπριακή αγορά, ξεπερνούν τους 2 τόνους, τότε αυτή θα πρέπει να αναλαμβάνει το κόστος διαχείρισής τους συμμετέχοντας σε συλλογικό σύστημα.

- Οι Περί Αποβλήτων Νόμοι του 2011 έως (αρ. 2) 2014 – {185(I)/2011, 32(I)/2014}.
  - Διαχείριση Αποβλήτων Ελαστικών Κ.Δ.Π. 61/2011.
  - Ηλεκτρικές Στήλες και Συσσωρευτές Κ.Δ.Π. 125/2009.
    - ο Ο παραγωγός (π.χ. εισαγωγέας) ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών οφείλει να αναλαμβάνει το κόστος διαχείρισής τους όταν αυτά καταστούν απόβλητα, οργανώνοντας ατομικό σύστημα ή συμμετέχοντας σε συλλογικό σύστημα.
  - Απόβλητα Ηλεκτρικού και Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού Κ.Δ.Π. 668/2004, Κ.Δ.Π. 378/2009.
    - ο Ο παραγωγός (π.χ. εισαγωγέας) ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού οφείλει να αναλαμβάνει το κόστος διαχείρισής του όταν αυτός καταστεί απόβλητο, οργανώνοντας ατομικό σύστημα ή συμμετέχοντας σε συλλογικό σύστημα.
  - Χώροι Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων Κ,Δ.Π. 562/2003, Κ,Δ.Π. 618/2007, Κ,Δ.Π. 147/2014.
- Ο Περί διαχείρισης των αποβλήτων της εξορυκτικής βιομηχανίας νόμος (Ν.82(I)/2009).
  - Έγκριση σχεδίου διαχείρισης εξορυκτικών αποβλήτων.
  - Άδεια εγκατάστασης εξορυκτικών αποβλήτων.
  - Πιστοποιητικό κατάλληλης χωροθέτησης για κατασκευή νέων και μετατροπή υφιστάμενων εγκαταστάσεων εξορυκτικών αποβλήτων.
- Ο περί Βιομηχανικών Εκπομπών Νόμος του 2013, Ν. 184(I)/2013, Έκδοση Άδειας Βιομηχανικών Εκπομπών.
- Οι περί Αξιολόγησης και Διαχείρισης του Περιβαλλοντικού Θορύβου Νόμοι 2004 έως 2007.
- Οι περί των Βασικών Απαιτήσεων (Εκπομπή Θορύβου στο Περιβάλλον από Εξοπλισμό προς Χρήση σε Εξωτερικούς Χώρους) Κανονισμοί του 2003 (Κ.Δ.Π. 535/2003).

ΙΣΟΤΗΤΑ ΜΕΤΑΞΥ ΑΝΔΡΩΝ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

- Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για την Εξάλειψη Κάθε Μορφής Διάκρισης σε Βάρος των Γυναικών Νόμος του 1985 (Ν.78/1985)
- Προαιρετικό Πρωτόκολλο της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για την Εξάλειψη Κάθε Μορφής Διάκρισης σε Βάρος της Γυναίκας (Κυρωτικός) Νόμος του 2002 (Ν.1(III)/2002)
- Το Πρωτόκολλο 12 του Νόμου στην Ευρωπαϊκή Συνθήκη για την Προστασία των Ανθρώπινων Δικαιωμάτων και Θεμελιωδών Ελευθεριών (επικύρωση), 2002 (L. 13(III)/2002)
- Τον Περί Ίσης Μεταχείρισης Ανδρών και Γυναικών στην Απασχόληση και στην Επαγγελματική Εκπαίδευση Νόμο του 2002 (Ν.205(I) 2002), όπως τροποποιήθηκε με τους πιο κάτω (τροποποιητικούς) Νόμους:
Νόμος του 2004 (Ν.191(I)/2004)

Νόμος του 2006	(Ν.40(Ι)/2006)
Νόμος του 2007	(Ν.176(Ι)/2007)
Νόμος του 2009	(Ν.39(Ι)/2009)

- Τον περί Καταβολής Ίσης Αμοιβής μεταξύ Ανδρών και Γυναικών για την Ίδια Εργασία ή για Εργασία στην οποία αποδίδεται Ίση Αξία Νόμο του 2002(Ν.177(Ι)/2002)), όπως τροποποιήθηκε με τους πιο κάτω (τροποποιητικούς) Νόμους:

Νόμος του 2004	(Ν.193(Ι)/2004)
Νόμος του 2009	(Ν.38(Ι)/2009)

- Τον περί Ίσης Μεταχείρισης Ανδρών και Γυναικών στα Επαγγελματικά Σχέδια Κοινωνικής Ασφάλισης Νόμο του 2002(Ν.133(Ι)/2002)), όπως τροποποιήθηκε με τον τροποποιητικό Νόμο του 2009 (Ν.40(Ι)/2009)

- Τον περί Προστασίας της Μητρότητας Νόμο του 1997(Ν.100(Ι)/1997), όπως τροποποιήθηκε με τους πιο κάτω (τροποποιητικούς) Νόμους:

Νόμος του 2000	(Ν.45(Ι)/2000)
Νόμος του 2002	(Ν.64(Ι)/2002)
Νόμος του 2007	(Ν.109(Ι)/2007)
Νόμος του 2008	(Ν.8(Ι)/2008)
(Αρ. 2) Νόμος του 2008	(Ν.43(Ι)/2008)
Νόμος του 2011	(Ν.70(Ι)/2011)

- Τους περί Προστασίας της Μητρότητας (Ασφάλεια και Υγεία) στην Εργασία Κανονισμούς του 2002 (ΚΔΠ 255/2002)

- Τον περί Γονικής Άδειας και Άδειας για Λόγους Ανωτέρας Βίας Νόμο (Ν.69(Ι)2002) , όπως τροποποιήθηκε με τους πιο κάτω (τροποποιητικούς) Νόμους:

Νόμος του 2007	(Ν.111(Ι)/2007)
Νόμος του 2010	(Ν.11(Ι)/2010)
Νόμος του 2012	(Ν.47(Ι)/2012)

- Τον περί Ίσης Μεταχείρισης Ανδρών και Γυναικών (Πρόσβαση σε Αγαθά και Υπηρεσίες και στην Παροχή Αυτών) Νόμο (Ν.18(Ι)/2008) όπως τροποποιήθηκε με τον τροποποιητικό Νόμο του 2013 (Ν.89(Ι)/2013)

- Τους περί Ίσης Μεταχείρισης Ανδρών και Γυναικών στην Πρόσβαση σε Αγαθά και Υπηρεσίες (Παροχής Ανεξάρτητης Συνδρομής) Κανονισμούς του 2010 (Κ.Δ.Π. 483/2010)

Τα έργα πρέπει να συνάδουν με τις Κοινοτικές και Εθνικές Πολιτικές για την Ισότητα Ανδρών και Γυναικών οι οποίες συμπεριλαμβάνουν, μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

α) Οικονομική Ανεξαρτησία των γυναικών συμπεριλαμβανομένης της ισότητας ευκαιριών αναφορικά με την πρόσβαση, ανέλιξη και εκπαίδευση στην εργασία, της εξάλειψης των εκπαιδευτικών στερεοτύπων, της ενίσχυσης της γυναικείας επιχειρηματικότητας, της συμφιλίωσης της οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής.

β) Ίση Αμοιβή για Ίση Εργασία και Εργασία Ίσης Αξίας

γ) Ισότητα στις θέσεις λήψης αποφάσεων στην πολιτική, οικονομική ζωή στο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα

δ) Εξάλειψη όλων των μορφών βίας κατά των γυναικών και την προστασία των θυμάτων περιλαμβανομένου της οικογενειακής βίας, της σεξουαλικής παρενόχλησης στο χώρο εργασίας και της εμπορίας προσώπων.

ΜΗ ΔΙΑΚΡΙΣΗ

- Οι περί Ατόμων με Αναπηρίες Νόμοι του 2000 εως (Αρ. 2) του 2007
- Οι περί Ίσης Μεταχείρισης στην Απασχόληση και την Εργασία Νόμοι του 2004 και 2007
- Ν.42 (Ι) 2004 Ο περί Καταπολέμησης των Φυλετικών και Ορισμένων Άλλων Διακρίσεων (Επίτροπος) Νόμος του 2004
- Ν.59 (Ι) 2004 Ο περί Ίσης Μεταχείρισης Προσώπων Άσχετα από Φυλετική ή Εθνοτική Καταγωγή Νόμος του 2004

Ευάλωτοι και ευπαθείς καταναλωτές

Στην κατηγορία των ευάλωτων και ευπαθών καταναλωτών εμπίπτουν:

- Οι ευάλωτοι καταναλωτές, όπως καθορίζονται στο Διάταγμα του Υπουργού Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού με αριθμό Κ.Δ.Π.218/2013 και ημερομηνία 26 Ιουνίου 2013, το οποίο εκδόθηκε μετά από διαβούλευση με τη Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας Κύπρου (ΡΑΕΚ) και τον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.
- Οι Λήπτες Επιδόματος Μονογονεϊκής Οικογένειας από την Υπηρεσία Χορηγιών και Επιδομάτων του Υπουργείου Οικονομικών με ετήσιο μεικτό οικογενειακό εισόδημα (για το έτος 2012 ή για το έτος 2013) μέχρι €39.000. Στην κατηγορία αυτή εμπίπτουν οι οικογένειες με μόνο ένα γονέα που λαμβάνουν το επίδομα τέκνου και αποκτούν δικαίωμα σε επίδομα μονογονεϊκής οικογένειας όταν συντρέχουν οι ακόλουθες συνθήκες:
  - i. Ως μόνος γονέας ζει χωρίς σύζυγο/σύντροφο/συμβίο με τα εξαρτώμενα τέκνα του.
  - ii. Είναι αυτός/-ή και τα εξαρτώμενα τέκνα του πολίτες της Δημοκρατίας ή κράτους μέλους της Ε.Ε. και διαμένουν στη Δημοκρατία τουλάχιστον τα τελευταία τρία χρόνια.
  - iii. Είναι άγαμος, χήρος, διαζευγμένος ή έχει σύζυγο που έχει κηρυχθεί σε αφάνεια από το δικαστήριο.

Σημαντική Σημείωση: Το Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, θα λαμβάνει την απαραίτητη πληροφόρηση όσο αφορά τα φυσικά πρόσωπα που εμπίπτουν στις πιο πάνω κατηγορίες, μέσω των πιο πρόσφατων καταλόγων που θα της κοινοποιούνται από τις αρμόδιες Υπηρεσίες/Τμήματα του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και του Υπουργείου Οικονομικών.